

SLÄKTDATA

Medlemstidning för föreningen Släktdata

Nr 4 - 2013

Sista numret

Kära läsare!

Just nu håller du i sista numret av Släktdatas medlemstidning. Tidningen startade 1989 och detta är den 98:e tidningen.

Föreningen har under alla sina 24 år haft en medlemstidning, vars målsättning har varit att på ett enkelt sätt informera om föreningsangelägenheter och tagit upp artiklar som släktforskaren kunde ha nytta av i sin egen forskning.

I jämförelse med andra släktforskarföreningar har vi inte prioriterat artiklar om personliga forskningsresultat. Artiklarna har snarare vänt sig till en bred allmänhet där historia, it-teknik, forskningshjälp och liknande varit föreningens paroll.

Det började med att styrelsen under hösten/vintern 2012 tog fram en handlingsplan för de närmaste 3-5 åren. Handlingsplanen bygger på ett antal diskussionsmöten där bland annat förvaltning, administration, registerarbete, medlemsaktiviteter, marknadsföring och utformningen av webben diskuterades livligt.

Resultatet gav styrelsen en tydlig färdriktning som godkändes på årsstämman i mars 2013.

Vår omvärld ser annorlunda ut idag än för några år sedan. Hela vårt samhälle förändras allt snabbare. Vi skaffar oss andra vanor än vad man gjorde förr, vilket påverkar inte bara familjelivet, utan även föreningslivet. Att ta del av information ökar dramatiskt genom den tekniska utveckling som pågår.

Svårigheten kvarstår dock att få folk att engagera sig i styrelsearbete och aktivt arbete med styrelsefrågor.

Björn med sina hundar

Föreningen Släktdata kommer, som tidigare, aktivt att arbeta med att sprida renskrivna register på nätet utan kostnader för släktforskaren. Ju fler register dess bättre för oss alla.

Vår målsättning är att under de närmaste åren

- komplettera våra register med länkar till originalsidor
- förnya webben
- ta fram en släktapp

Detta kräver resurser i form av fler som hjälper till och en god kassakista. Vi kommer att ersätta tidningen med ett elektroniskt nyhetsbrev. För att inte skrämman bort våra medlemmar kommer medlemsavgiften att sänkas till 100 kronor från och med 2014.

Mejla gärna dina synpunkter och på vilket sätt du kan hjälpa till i föreningen.

Björn Jönsson, ordförande

Nya medlemmar

Vi hälsar välkomna följande personer som nya medlemmar i Föreningen Släktdata:

Blomstrand	Gunnar	Kålleröd
Nilsson	Elov	Alingsås
Suder	Kristina	Malmö

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade.

Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda men också husförhör och domböcker.

Föreningen har medlemmar såväl i Sverige som övriga länder.

Medlemsavgiften är från 2014 100 kr per år och inkluderar ELEKTRONISKT NYHETSBLAD

Medlemsavgiften betalas till föreningens plusgiro 410 40 40 – 3

Föreningens adress är:

Föreningen SLÄKTDATA
c/o Lennart Larsson
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
kassor(at)slaktdata.org

Redaktion för TIDNINGEN SLÄKTDATA

Solveig Blomstrand

tidningsmakare(at)slaktdata.org
0523-41165

Webbmaster

Mats-Olof Sander

webbmaster(at)slaktdata.org

Ansvarig Släktdatas register

Mårten Sjöbris

register(at)slaktdata.org
Guldringen 42
426 52 Västra Frölunda
031-29 06 40

Styrelse för SLÄKTDATA

Ordförande Björn Jönsson
ordf(at)slaktdata.org
Hallegårdsvägen 15
0302-151 20

Ledamot Hans-Erik Englund
hasse.englund(at)slaktdata.org
Svanbäcksg 39 B, III
414 71 Göteborg
031-14 73 20

Kassör Lennart Larsson
* ansvarig för medlems-
registret

kassor(at)slaktdata.org
Mossaletsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Ledamot Birgitta Krantz
birgitta.krantz(at)slaktdata.org
Gitarrgatan 3, lgh 2105
421 41 V. Frölunda
031-91 20 27

Ledamot Håkan Andersson
hakana(at)slaktdata.org
Kvintettvägen 1
451 70 Uddevalla
0522-704 21

Suppleant Björn Bergdahl
rex(at)slaktdata.org
Hällesås byväg 30
427 51 Billdal
031-91 07 88

Suppleant Kenneth Svensson
kenneth(at)slaktdata.org
Bofinksgatan 1
412 70 Göteborg
031-40 64 75

Innehåll:

Sista numret	2
Nya medlemmar	2
Badortsliv	4
En onödig lyx att tvätta sig, men vid jul var det dax	6
Badföreningar bildas i landet	9
Från soldathärbärge till Telestation	10
En biskopsvisitation	11
Huvudet kortare... ..	13
Nya register i Släktdatas databas	14
Håkans notis	15

Föreningens webbplats:

<http://www.slaktdata.org>

Tidningens webbplats:

<http://www.slaktdata.org/index.php/tidningen/>

ISSN 1102-7894

Ansvarig utgivare: Lennart Larsson

Tryckeri: Proline Offset Tryckeri AB
Göteborg, www.prolinetryckeri.se

Badortsliv

När jag för en tid sedan gick igenom mina bokhyllor hittade jag ett särtryck ur "Det glada Sverige", en bok utgiven av Natur och Kultur på 1930-talet. En släkting till mig, min farbror Claes Krantz, författare och redaktör på Handelstidningen, som bland annat skrivit en del böcker om Bohuslän, har i nämnda bok bidragit med ett kapitel som heter "Borgerliga hemnöjen och badortsliv". Här följer ett utdrag om hur "utomhusbadandet" kunde gå till "bland fint folk" under 1800-talet. Intressant att jämföra med dagens badliv.

Birgitta Krantz

Badorten kommer på modet

Bruket att bada kallbad lär ha uppstått i England mot slutet av 1700-talet, men det dröjde innan den direkta kontakten med havet blev ett allmänt behov.

När det svenska badortslivet kom i gång under förra hälften av 1800-talet var det utpräglat exklusivt. Kommunikationsbristen, klasskillnaden och de ekonomiska förhållandena hindrade det från att bli något annat.

En badresa var ett företag som krävde pengar och tid. Tittar man på den tidens besökslistor från de stora västkustbadorterna hittar man nästan uteslutande namn ur högadeln och penningaristokratin. På varje kurort bildades en badsocietet, vars medlemmar ordentligt betalade föreskrivna avgifter och samvetsgrant fyllde sina plikter som kurgäster och sällskapsmänniskor.

De farliga kallbadnen

Hade uppförandet av ett varmbadhus slagit väl ut kunde man börja tänka på att även sörja för de kalla baden. Att låta dem försiggå ute i

det fria hade ännu ingen vågat sig på. Man var pryd och sedesam av sig.

Vid Gustafsberg fanns en kallbassäng för herrar och på betryggande avstånd en bassäng för damer. Vid mitten av 1800-talet föreslogs bygget av ännu en dambassäng, vilket dock avstyrades av moraliska skäl. Den skulle ha behövt läggas strax intill herrbassängen och då skulle de otäcka karlarna ha kunnat skrämman livet ur damerna.

ett nedplumsande i havet kunde få de vådligaste följder.

Hur osäker man kände sig inför de kalla baden framgår av detaljerade föreskrifter:

"Bad tages aldrig strax efter måltiderna. Mellan starkare måltider och bad bör det vara åtminstone tre timmar och efter lindrigare måltid såsom frukost minst två timmar.

Man måste vara varm innan man stiger i badet. Denna värme får

Gustafsberg någon gång kring sekelskiftet 1900. Ute i vattnet de flytande kallbadhusen, bakom dem varmbadhus och några av villorna

All försiktighet borde iakttas vid kallbad inpräntades av en samfällid kör av badläkare. Men egendomligt nog var man inte så rädd för vattnet som för vistan den naken i luften. Ned- och uppstigning skulle ske med största möjliga skyndsamhet för man fick inte vara ur kläderna en sekund mer än nödvändigt. Framför allt varnades folk från att ta sig ett bad omedelbart efter ankomsten till badorten. En resa var en ansträngande sysselsättning och

likväl icke anskaffas genom ansträngande rörelser. Sommarvärme, passande kläder och en lindrig promenad äro tillräckliga att framkalla den behövliga värmen. I badet bör man röra sig lugnt genom simning, eller om man ej kan simma bör rörelse ske på annat sätt. Rädsla för och oro i vattnet bör övervinnas. I allmänhet bör man stanna kort tid uti ett bad – från några sekunder till några minuter."

Damernas besvärigheter

Eftersom det kalla badet inte lämpade sig för de svaga, följer att det var en badform mera för herrarna än för damerna.

från hals och handleder ned till vristerna. På 1880-talet vågade en badläkare opponera sig mot att damerna på detta sätt badade med kläderna på. De skäl han stödde sig

från Jönköping. Han var den förste i landet som verkligen vågade sätta igång med systematisk simundervisning för kvinnor.

Sommarkläder från sekelskiftet. Strandklänningar och en lite ljusare kostym. Ingen risk för solbränna!

Damerna hade också en del moraliska fördomar att övervinna innan de vågade slå sig lösa i det våta elementet. Att de skulle klä av sig ute var en sak som för somliga nästan hörde till det ofattbara. Det fanns de som på fullt allvar ansåg att kvinnan begick en synd då hon badade utomhus.

Ett av de oftast framförda skälen mot damernas badande var att simningen utgjorde en alltför ansträngande rörelse för det svaga könet.

Det värsta var dock att uppträdandet i en lätt simdräkt utgjorde en vådlig attack mot den för kvinnan naturliga och klädsamma blygsamheten. Man kunde, gubevars befara, att kvinnan helt enkelt skulle få smak för att även på terra firma minska på de tygmassor hon i enlighet med tradition och sedlighet borde svepa in sin kropp i.

Det bör kanske anmärkas att den tidens kvinnliga simdräkter räckte

på var av medicinsk art. Baddräkten hindrade det salta vattnet att utöva någon retning på hudens nerver, menade han, och därmed gick badets goda verkan i viss mån förlorad.

Som en föregångare i fråga om simundervisning för damer verkade på 1850-talet en simlärare G Larsson

Simlärare Larsson reste land och rike omkring och upprättade simskolor. Den första på västkusten arrangerade han sommaren 1857 och på hösten samma år lästes i Jönköpingsbladet en notis av följande lydelse:

”Simlärarinnan Lovisa Ahlström härifrån staden, vilken under årets sommar tjänstgjort i Marstrand såsom lärarinna vid därvarande siminrättning för fruntimmer, har upplyst att denna inrättning flitigt blivit begagnad av det täcka könet, samt att närmare sextio unga damer därstädes lärde sig simkonsten.

Vi göra oss ett nöje att omnämna detta förhållande som är ett nytt glädjande tecken på att den fördom, som hittills hållit simkonsten i fjärrar för våra uppväxande svenskor, allt mer och mer är på utgående.”

Birgitta Krantz

Marstrands varmbadhus till vänster och kallbadhuset till höger. Foto från 1800-talets slut

En onödig lyx att tvätta sig, men vid jul var det dax

Att släktforska är inte bara att anteckna personuppgifter och släktsrelationer samt försöka kartlägga alla personer så långt tillbaka i tiden som möjligt. Ett namn eller ett födelsedatum säger egentligen ingenting om man inte sätter personen i centrum i ett etnografiskt och historiskt perspektiv.

Då kommer tid, miljö, plats och livsvillkor få en helt annan betydelse för din släktforskning. Som ett led i denna forskning läste jag för några år sedan en artikel om hur illaluktande och smutsig tillvaro våra förfäder hade det. En värld som man kanske inte var det första man tänkte på när man fann en anfader som bodde långt från bysamhället i en enkel stuga tillsammans med både grisar och höns.

Artikeln var skriven av Jonas Frykman, professor i etnologi vid Lunds Universitet, i nr 8/96 i tidningen 'Forskning och Framsteg' med rubrik 'Traditioner i all ära, men bevara oss för julbadet!' Han lyfter fram våra förfäders inställning till den personliga hygien på ett intressant plan. En fascinerande resa från dagens funderingar till några hundra år bakåt i tiden.

Njut och läs

En onyttig lyx att tvätta sig men vid jul var det dax

Bönder i 1800-talets Sverige badade bara till jul. Och då skulle hela hus hållet dela karvatten. Dessemellan blaskade de pliktskyldigt av ansikte och händer inför söndagens kyrkbesök.

Det sägs ofta att vi lever i en upplösningens tid där längtan tillbaka

till det gamla bondesamhället tilltar med avståndet. Vem vill inte fira jul, påsk och midsommar på riktigt, så som man gjorde förr när det fanns traditioner? Varuhusen erbjuder varandra i skildringar av det ursprungliga. Julmarknaden på Skansen slår rekord varje år. Luciasånger framförs av barn i allmogemiljö och sprids genom TV över landet. Bondenostalgin gnistrar och glimmar.

Är det måhända dags att återinföra inte bara julfirande som i forna dagar, utan också det gammaldags julbadet? I så fall erbjuder våra folklivsarkiv en givande läsning. Det är nämligen det mest omskrivna av alla bad som förekommit i forna dar - därför att det var det enda.

"Det var seden att man i åldrig tid, på julafton, skulle bada i gemensamt vattenkar i den uppvärmda bastun och torka sig på gemensamt badlakan för att 'bevara samhörighetskänslan' inom familjen."

Så berättar den gamle hedersmannen Carl Viking från Älgshult i Småland i en uppteckning från 1940. Det hade varit lika sanningsenligt om han hade sagt att samhörigheten bibehölls av det faktum att man inte badade och sällan tvättade sig heller. Man, så att säga, grodde ihop. Inte bara med omgivningen utan också med varandras utsöndringar.

Varför skulle man tvätta sig

Bondekulturen under förra seklet luktade förfärligt. Prydlighet var visserligen en dygd. Att uppträda hel och ren likaså. Men det betydde inte att man slet på skinnet i onödan. Nej, det ansågs till och med så skadligt att tvätta sig att man sparade den lyxen till söndagsmorgonen, innan man skulle gå i kyrkan.

"Vad i hela världen! Tvätta sig mitt i veckan! Då vet man inte när det blir helg!" utbrast en farbror förtrytsamt under höskörden en högsommardag i Frostviken i Jämtland på 1890-talet. Han ansåg, som de flesta, att kroppen renade sig inifrån vid riklig svettning.

Och när det var dags att snygga till sig inför helgen mildrades chocken genom den s.k. munvaskan. Man värmd helt sonika det kalla vattnet i munnen, spottade ut det i de kupade händerna och gned sig ren i ansiktet. Men bara där. Resten av kroppen fick sköta sig själv. Den syntes heller inte.

Smutsen var en så naturlig del av en människans yttre att det väcktes anstöt om någon ville förhäva sig genom överdriven renlighet. "Det ansågs nästan som synd att tvätta sig i röven", som det står i en uppteckning som avser 1800-talet. Där sägs också att "en bondes näve skall vara så smutsig att om man lägger ett sädeskorn i den så skall det gro".

Bodde med höns och grisar

Inne i boningshusets uppvärmda del, "stugan", sov barn, vuxna och ibland även tjänstefolket tillsammans. Där fick också de känsliga småkreaturen hålla till under natten.

Prästen Öller från Jämshög i Blekinge har skildrat livet i högloftstugan, enligt min mening det vackraste av alla slags allmogehus som vi har haft i Sverige. Högloftstugan har avbildats av målare som Bengt Nordenberg, en företrädare för den s.k. Düsseldorfsskolan runt 1800-talets mitt. Vi har sett den locka i skogskanten i John Bauers trolska akvareller. Öllers församlingsbor bevarade seden att hålla

grisar, killingar, lamm, höns och kalvar inne i bostaden. I prästnäsan befanns det "ganska ohyggligt i anseende till den stank och den orenlighet de förorsakar". Bruket att bo med djuren var utbrett i landet.

Så stod det också en matt och tung dunst inne i stugan. I boken "Din tjänare hör" (1977) beskriver författaren Sara Lidman från Västerbotten begreppet "folktäv". Det var sammansatt av "lukten av får, häst, kor, läder, hö, aska, barnskit, tjära och svett", en lukt som satt i husets väggar, i människors kläder och som "låg som en from sky över församlingen i kyrkan".

Riten viktigare än renheten

Mot denna bakgrund framstår yttrandet att "till Jul skulle man bada, antingen det behövdes eller ej" i skarp relief. Åtskilligt folk tyckte faktiskt att det inte finns något behov.

I Årstafrun Märta Helena Reenstiernas dagbok kan man läsa om hur hon låg sjuk vid julen 1813. På ordination av doktorn inne i Stockholm lät hon hämta ut till sig ett litet badkar i vilket hon kunde "rena hela kroppen, sedan jag på flera år ej tvättat den på en gång". Hon såg vattnet som ett botemedel och badandet som en hälsokur.

Några mindre bildade bönder från Skåne hävdade med stolthet att de aldrig hade badat i vuxen ålder. Det var ett nödvändigt ont som det behövdes läkares ordination eller en stor högtid för att de skulle underkasta sig.

Julbadet motiverades alltså inte med att kroppen behövde det. Att visa upp sig snygg och proper inför kyrkoårets stora fest var en annan sak. Badet var således mer rituellt

än hygieniskt motiverat.

Berättelser om hur hushållets alla medlemmar i tur och ordning lögade sig i samma kar återkommer över hela landet. Alltefter värdighet steg man ner i baljan: husfar först, gammelmor, barnen och tjänstefolket sist. Badade gjorde man antingen inne i stugan, ute i bryggghuset eller bastun. Men det var sällsynt att bastun användes för bastubad av den typ som i dag förekommer i villakällare och sommarstugor.

I bastun torkades säden

Bastun är en förkortning av ordet badstuga. Bruket att bada bastu var egentligen bortlagt på 1800-talet. Däremot finns det flera beskrivningar från tidigare århundraden om regelrätta bastubad och organiserade badinrättningar. I Stockholm fanns t.ex. offentliga badstugor vilkas ägare var organiserade i badareämbeten.

Men från sent 1600-tal och framåt breder smutsen ut sig. I högre ståndsboningar i anslutning till prästgårdar fanns förvisso badmöjligheter. Men det slutade vara ett folkligt bruk vid denna tid. Orsakerna till det var många. Moralisk uppräckning i ortodoxins spår är en av förklaringarna. Kyrkan ogillade den nakna närheten mellan könen. Under 1800-talet förekom så badandet mer som litterär framställning än som faktisk erfarenhet. Det skulle dröja till slutet av århundradet innan allmänna bad på nytt byggdes.

Bastu fanns förvisso på många gårdar runt om i landet, men de användes till sådant som att torka lin eller säd och för att röka kött. I en inventering som gjordes så sent som 1949 räknade man fram att det fanns 4500 gårdsbastur i lan-

det. Mer än hälften av dem fanns i Tornedalen. Många låg också i Mellansveriges gamla finnbygder. Där följde man nämligen seden att använda bastun till just bad. Till och med så ofta som en gång i veckan. Men annars njöt folk sina sällsynta bad i en träbalja.

Äckelkänslan sitter djupt

Vi drömmer oss tillbaka till det gamla bondesamhället men vi vill inte vara utan morgonduschen, deodoranten, tandborsten eller den egna handduken. Bristen på personlig hygien väcker en stark känsla av obehag. Vi har präglats att tro att endast ett nyschamponerat hår är naturligt.

Vägen in i det moderna samhället har gått mot en allt större renlighet, och våra sinnen har omorganiserats helt. Dagens förfining sätter upp spärrar, inte blott mot varje resa i historien utan lika mycket mot människor som luktar eller uppträder grisigt.

Äcklet vi kan känna inför det förflutnas snusk speglar att vi lever i en värld med andra sociala band än förr. Vem känner inte en skräckblandad fascination inför en hushållsgemenskap som var så tät att man steg ner i vatten som hade använts två eller flera gånger? Med tanke på att det hade gått ett år sedan det senaste badet borde släktingarna ha gjort sig högst konkret påminda. Där går ändå gränsen för vårt behov av avskildhet.

Hushållens täta slutenhet - på gott och ont - visade sig i att man inte var angelägen om att dra symboliska gränser mellan medlemmarna. Man åt ur samma grötfat, sov i samma rum, delade vila och arbete. Kroppen var inte särskilt privat.

Den smutsiga underklassen

När landsbygdens befolkning började delas in i besuttna och obesuttna, i dem som kunde vara fint folk och dem som skulle förbli samma patask som de en gång fötts till - då kom också bekymren med renlighet. Avståndet kändes större när tjänstefolket kom från statarlängan och inte från granngården, och sammanhållningen blev därmed mindre angelägen.

1800-talets ekonomiska reformer betydde att människor på egen hand kunde börja förbättra sina villkor. Några kunde bli mycket rikare och många fler förblev svårt fattiga. Att tjäna blev en uppgift för underklassen. Tidigare hade det varit en syssla för ungdomar som ännu inte

Det märkliga skedde att man nu började lägga märke till varandras smuts - och man skyndade sig att hålla den ifrån sig. På så vis blev sociala skillnader djupt kända, förstärkta till de mest grundläggande av alla förnimmelser: äcklet.

Den förändrade inställningen till renlighet speglar alltså framväxten av den nya individualismen och de ökande klasskillnaderna. Sambandet mellan bristande hygien och sjukdom klarnade först på 1880-talet när Robert Koch, tysk professor i hygien, påvisade förekomsten av bakterier.

Min lukt är min

Doften av vanliga utsöndringar som armsvett och från andedräkt

hygien ligger inte bara sociala realiteter. Där finns också ett utbildningsprogram som sträcker sig över det senaste seklet. Där lärde vi oss förknippa den obadade kroppen med det skamliga. Det förra sekelskiftets hygienlängtan gav oss bilden av lantlivet och familjeidyllen i ljusaste Carl Larsson-pastell.

Folkhemmets vilja att ge alla samma möjligheter skänkte oss Bastupropagandan, Simfrämjandet, skolor med luftiga klassrum och obligatoriskt varmbad, sexualhygien på schemat, mentalhygien och HSB-lägenheter med inbyggda badkar. "För att kunna räknas som ett kulturfolk krävs framförallt renlighet, den absoluta renligheten", sades det i badpropagandan på 1930-talet.

Bilden visar hur ett badrum skulle vara utformat - Jubileumsutställning i Göteborg 1923

hade satt bo. I städerna växte ett fattigt och smutsigt proletariat fram. Genom att hålla smutsen ifrån sig kapade de välbeställda också banden till andra, främst till dem vilkas livslopp skulle förbli olik det egna. Så kom också allmogehemmen att delas upp så att husbondfolket åt, sov, levde och badade åtskilt från tjänstefolket.

Så kom de växande grupperna av företagare och tjänstemän på väg upp för samhällsstegen att dra gränser gentemot bönder och arbetare.

Badrum på ett sjukhem i Göteborg vid sekelskiftet.

- av folktäv - förenar oss genom att förråda vår fysiska likhet. Varje antydning till inpyrd smuts kan vara ett hot mot den enskildes integritet.

Att kunna hålla lorten från sig är ett grundläggande krav i vårt samhälle. Den som ersätter lukter med doftlöshet eller parfym vittnar om sin särart och självbehärskning. Det kan ge trygghet i folkströmmen på väg till jobbet, på bussen eller i tunnelbanan. Det är förvisso lättare att förhålla sig till någon som luktar av märket Paco Rabanne än av sur skjorta.

Bakom dagens upptagenhet av

Det var ett slagord både i bildningens och i klassutjämningens tjänst. När man fjärmade sig från det gamla Fattigsverige skulle den enda adel som erkändes grunda sig på god hygien.

Längtan tillbaka

Det är alltså omöjligt att tänka sig det moderna framtidslandet Sverige utan badkar och dusch. Dessa hjälpmedel har flitigt nyttjats för att vaska fram de ordningsamma och individualistiska svenska egenkaperna.

I det senmoderna samhället verkar det som om flera av de välkända

löftena har förlorat tilltro. Människor söker utvägar ur förvirringen. Drömmer sig tillbaka till det äkta livet förr. Det har människor alltid gjort.

Det nya är att det resurssnåla bondesamhället har blivit en förebild ur ekologisk synvinkel. Förespråkarna talar inte bara om att odla med naturlig gödning utan också om att

ändra hela sin livsföring, t ex att återinföra utedasset.

Kanske, menar många, fanns det också något gott i den närhet som rådde på landsbygden i gamla dagar, inte bara trångsyn, fattigdom och traditionsbundna värderingar.

Den gemenskap som Carl Vikings julbad i det inledande citatet vittnar

om utövar lockelse. Men dit återvänder vi aldrig. Våra sinnen har omskolats i mer än hundra år. Och vi lever i en värld där en sådan stark närhet blott kan hållas vid liv i små avskärmade grupper. Eller än mer som en dröm.

Björn Jönsson

Badföreningar bildas i landet

I slutet av 1940 och början av 1950-talet bildades ett antal små badhusföreningar i landet. En av dessa var Hallindens badhusförening upa, ekonomisk förening i Bohuslän, Lysekils kommun.

Starten var ett möte 1947 som hölls i folkskolan, där doktor Olsson föreläste om vikten av en god hygien. Därefter bildade husmödrar i grannskapet en syförening som sydde och stickade till försäljning. Under 1947 och 1948 såldes deras alster och inbringade netto 1568,46 kronor som skänktes till föreningen.

Första konstituerande mötet hölls 1947-11-23. Styrelsemedlemmar med flera såg till att de boende i området tecknade andelar som kostade 1:-/st. De flesta medlemmarna tecknade sig för 1-10 andelar.

Med bidrag från kommunen, Röda Korset, Tuberkulosfonden, Kungliga Pensionsstyrelsen m.fl. köpte föreningen en tomt och med hjälp av personliga borgen från styrelsemedlemmarna kunde ett badhus "Lillebyn" uppföras. 1953 startade verksamheten med karbad och bastubad.

Styrelsen ansökte till kommunen

om att nöjesskatten som kom in genom Hallindenfesterna (en populär festplats i närheten) under två år skulle skänkas till föreningen samt att hundskatten för tre rotlar, även under två år, skulle tillfalla föreningen. Jag har inte kunnat finna i räkenskaperna eller andra handlingar att föreningen fick sin ansökan beviljad.

Det var inte så vanligt med badkar och dusch i hemmen på den här tiden. Skolbarnen fick därför besöka badhuset och Folkskolestyrelsen ersatte föreningen med 50:-kronor för 1954. 1960 upphörde skolbaden.

För andra badande kostade det vid starten 1:-/gång.

I omklädningsrummet finns en tavla från **Svenska Föreningen för folkbad, Stockholm**. Här följer några av reglerna för inomhusbad:

- Bada minst en gång i veckan.
- Bada icke omedelbart efter starkare kroppsansträngning utan vila tills blodomloppet lugnat sig.
- Bada icke förrän 1½ å 2 timmar efter måltid.
- Nervösa och känsliga personer böra icke taga varma bad sent

på aftnarna, enär då sömnen kan bli störd.

- Gamla, klena eller sjuka personer böra icke använda heta bad eller dusch utan att fråga läkare.
- Frukta icke att vintertid taga varma bad, blott det sker i varm badlokal och med åtföljande nödig avkylning med iakttagande i övrigt av ovan angivna försiktighetsmått.

Visst föreningen är fortfarande i drift och besöks varje fredag av trogna badande.

Numera är det självbetjäning som gäller och föreningen är ombildad till en ideell förening.

På många håll i landet uppfördes under 1950-talet små badhus/bastustugor liknande den på bilden. Text och foto: Solveig Blomstrand

Från soldathärbärge till Telestation

Från Soldathärbärge till Telestation. Den märkliga historien om det så kallade "Palatset" vid Kaserntorget i centrala Göteborg

Utdrag ur:

"Palatset vid Kaserntorget"

Soldater och äventyrare

Ingenting blir kallat Kaserntorget av en slump. Mycket riktigt har här bott militärer.

Redan i slutet av 1700-talet byggdes den kasern som skulle inhysa de flesta av de soldater som på den tiden bodde utspridda hos Göteborgs medborgare.

I historiska anteckningar kallas soldaterna både löst folk och äventyrare och många av dem ställde också till med mycket bråk och kiv i staden.

När kasernen var klar kunde officerarna hålla bättre ordning över sina 704 meniga och man kan förmoda att det blev lite lugnare på stadens gator. Byggnaden som restes på fem år hade kostat hela 175000 riksdaler, mycket pengar på den tiden.

Vid en stor brand 1804, antändes trähusen runt dåvarande Ekelundstorget. Dessa i sin tur påtände "stadens kostsamma kasern". Kasernen klarade sig någotsånär, men efter branden beslöt man att vidga Ekelundstorgets yta och ändra dess namn till Kaserntorget.

Nu stod kasernen där skuggad av höga popplar. Där innanför glittrade uniformerna i blått och gult, solen reflekterades stålblanka sablar, kommandoropen ekade och morgonpigga Göteborgare i grannskapet kunde höra reveljens rappa trumpetstötar.

I logementen bodde familjer och ungkarlar tillsammans. 140 meniga medförde även hustru och vissa hade redan barn. Den som inte skötte sig råkade ut för prygel och de hustrur som inte höll sig i skinnet bands till både händer och fötter i ett fruktansvärt tortyrinstrument som kallades "spanska fiolen".

Efter nästan hundra års slitage var kasernen nedgången. En ny större anläggning hade uppförts i Kviberg. Dit var det dags att flytta 1895. Dit var det långt från den centrala staden. Det var inte bara manskapet som sörjde vid utflyttningen. Göteborgarna förlorade den populära vaktparaden som varje dag tågat från Kaserntorget till Gustav Adolfs Torg. De blev ett skådespel fattigare. Men också krogägarna runt Kaserntorget förlorade många trogna kunder och flickorna på Ekelundsgatan hade avskedsdagen till ära klätt sig i sin bästa stass för att vinka av sina stiliga friare.

Nu blev det många lokaler i den övergivna kasernen. Här flyttade bl.a. in plåtslagare, snickare, skomakare och skräddare. Det som blev över gjordes om till lägenheter för en italiensk koloni som kommit till staden.

Nu sjöd det av nytt liv i den gamla kasernen som dessutom stod på dålig grund. Men i salar, kamrar och vrår kunde man höra sågar fräsa och hyvlar vissla, filar gnisslade och en och annan italienare sjöng högt under arbetets gång. När det så småningom var dags att stänga för att kasernen skulle rivas, sten för sten, fanns här också orgelfabrik, skomakare och skräddare, boktryckerier, möbelhandlare och kolhandlare, en tunnbindare och en gelbgjutare. Här

fanns också en kexbagare och glassfabrikant. Kasernen hade blivit en fristad för allsköns företagsamhet. Men nu kom en ny tid. Telefonens tid.

Stadens befolkning längtade efter en byggnad i vilken man på allvar skulle kunna härbärgera allt vad den nya tekniken fört med sig.

Vad man då inte tänkte på var att långt innan kasernen uppfördes hade här varit platsen för en galgbacke. Detta är naturligtvis förklaringen till varför det än i denna dag berättas så många spökhistorier i och kring Kaserntorget, inte minst inom Televerket.

När det var dags att bygga ett palats för telegrafi och telefoni på Kaserntorget var dessa tekniker väl etablerade i staden och dessutom trångbodda.

Den första telefonstationen anlades 1881 av The International Bell Telephone Company på Magasinsgatan 16.

Den 20 augusti 1883 förmedlades det första telefonsamtalet mellan två städer i Europa. Och det var mellan Göteborg och Alingsås. Samma år inrättades Allmänna Telefonföreningens station i det hus som låg på Kungstorget 8.

1888 inlöste Kungliga Telegrafverket The International Bell Telephone Company och 1896 den Allmänna Telefonföreningen.

Telegrafstationen flyttas 1912 till Kungsgatan 11 och senare samma år till palatset på Kaserntorget.

Hans Erik Englund

En biskopsvisitation

1686 års kyrkolag föreskrev att stiftets biskop skulle företa visitation av socknarna med jämna mellanrum. Ordet visitation kommer från latinets Visita´re som betyder besöka, (besök för) granskning, besiktning. Biskopen skulle på så sätt hålla uppsikt över hur socknarnas pastorer skötte sina uppdrag.

Här följer ett protokoll från en visitation i Åtvids socken i Östergötland som återfinns i Arkiv Digital CI:3 sidorna 621-630 och 661-667.

År 1763 den 18 september hölls ordentlig visitation i Åtvid av Biskopen, Doctor Petrus Filenius, då följande förhades, utröntes och behandlades:

Actus 1 i Kyrkoherdegården

§ 1 Herr Kyrkoherden Nicolaus Kiellborg som tillförena varit predikant vid borgarskapets änkehus i Stockholm, tillträdde detta regale pastorat efter erhållan kongl fullmakt av den 5 maj 1759. Comminister, Dn Nicolaus Werling, har tjänt vid församlingen såsom ordianrius sedan 1728, är nu 78 år gammal och emeritus. Dess vicarius Dn Sven Wikstrand går sin kyrkoherde och församlingen väl tillhanda.

§ 2 Doct och biskopen frågade efter tillståndet i församlingen, som herr kyrkoherden berättade vara roligt och fritt från villoandars intrång.

§ 3 Doct och biskopen fordrade till sig kyrkoböckerna till overseende.

§ 4 Pastor ingav ett skriftligt memorial, vars innehåll på sina ställen här efteråt finnes intagit.

§ 5 Sedan den vanliga gudstjänsten

var slutad, trädde Doct och Biskopen för altaret, och höll ett gudaktigt och andrikt tal i anledning av Ps LXXXIV 6, 7, 8, Saliga är de människor, som dig för sin starkhet hålla, och av hjärtat efter dig vandra, Då der gå igenom jämmerdalen, och göra där källor; och lärarna varda med mycken välsignelse prydda. De vinna den ena segern efter den andra, att man så må, att den rätta guden är i Zion.

Harefter pastor på begäran och vanligt sätt blev uti ämbetet inställd.

§ 6 Doctor och Biskopen anställde catechismi förhör med församlingen, och fann större delen väl grundad i sin kristendoms kunskap. Kyrkoherden Hultner i Gårdsrum examinerade ungdomen i koret, efter bifallning, under samma tid, och berättade, att han därvid funnit sitt stora nöje. Förhöret släts således med beröm för de flitiga, och uppmuntran för alla i gemen, att alltid söka vidare tillväxt.

§ 7 Sedan fick kvinnokönet och ungdomen hemlov men herrarna och sockenmännen framkallades till sockenstämman i koret.

§ 8 Uppvistes catechismi- och communion-längden som fanns vara ganska väl och redigt inrättad.

§ 9 Husförhören har pastor, allt sedan han tillträdde pastoratet, själv förrättat, på det han desto snarare och bättre måtte lära känna folket i församlingen. Roteförhören hållas efter kyrkolagen, om söndagen, emellan ottosången och högmässan. Pastor önskade, att församlingen även ville rotevis framkomma till förhör om fredagarna, på det tiden måtte vara tillräckerligare. Fördens skull tillsades församlingen, att

finna sig, så väl vid fredagspredikningarna, som vid de förhör, vilka då även komma att hållas. Predikoförhör bliva ej heller eftersatta oftare än då communion är.

§ 10 Inga prästänkor, ej heller studenter äro i församlingen, utom magister Buss, som informerar välborne herr krigsrådet Adelsvärds söner, och vistas här under tiden med herrskapet.

§ 11 Kyrkoräkningen, den summariska, befanns äga sin riktighet, och vara underskriven den 1:a maj sistlidne då saldo besteg sig till fyra hundra trettiofyra Cr 14 ./ Kopparmynt. Vid vin och byggningssåden tillsades pastor att aldrig sälja den samma under gångbart pris i orten.

Beträffande brudkronolagen, så stadfästades nu vad därom på sista sockenstämman den 1 maj innevarande år var beslutet, nämligen att alla brudar skola betala kronolega antingen då de bära kronan eller icke, således att ståndspersoner betala sex Cr, hemmansbrukare tre Cr, torpare, ryttare, soldater och bruksarbetare nu Cr 16 ./ kopparmynt.

Specialräkning har hållits särskilt för vart år. Man på det sådana räkningar ej måga förekomma rådde biskopen, att man skulle låta binda in en bok eller två rent papper uti wicket foliantsformat, den samma paginera, och sedan efter register däruti införa varje slags inkomst på sitt särskilda ställe år från år.

§ 12 Här är en gammal fattigstuga, varuti fyra fattighjon nu bo. Men en ny är i verket, inrättad för nio personer. Till de fattiga givas i säd fyra kappar av varje helt hemman, och proportionaliteter av de mindre. Utom sex de fattigaste äro fjorton

mindre fattiga som njuta fattigdel. Nu företeddes och fattigräkningen redig och riktig. Saldo var den 1 maj sistlidne ett tusen tre Cr 26 ./ kopparmynt.

§ 13 Förteckningen på gifta, födda, döpta, döda samt ut- och inflyttade hjonelag funnos vara redigt hållna och fortsatta till närvarande tid.

§ 14 Vid änklings och ankors giftermål iakttages, att de förut afwittra barnen, enligt lag. Biskopen påminde att deras namn som afwittlingsdokumentet underskrivit, bör i kyrkboken antecknas, tillika med skiftessumman och varje arvvinges lott, att sådant må tjäna till rättelse i framtiden. Eljest efterfrågas och alltid, om de som vilja träda i äktenskap, äro med varannan i skyldskap eller icke.

§ 15 Sockenstämmoprotokollen voro kort och redigt författade, samt i sin enskilda bok inskrivna.

§ 16 Många av de äldre kungliga förordningarna saknas, men de yngre hopsamlas till dess de bliva så många, att därav kan göras ett lagligt band, som sedermera registreras. Likaså förfars och med consistorii cirulairbrev.

§ 17 Sedan framlidne herr biskopen doctor And Rhyzelius höll ordentlig visitation härstädes den 24 februari 1745 och den 17 juli 1751, har det som då belevades, blivittillbörligen verkställt.

§ 18 Prostvisitation har här icke varit i denna pastoris tid emedan prosten mycket sjuklig.

§ 19 Vid kyrkodiciplinen var intet att påminna. Endast klagade pastor, att så få komma tillstädes vid passionspredikningarna i fastelagen. I

anledning härav Doctor och Biskopen föreställde huru högt angeläget det är, att en kristen så väl alltid annars, som i synnerhet i fastelagen med djupaste vördnad och tacksamhet betraktar sin frälsares bittra pina och död, såsom vilken är grunden till all tröst och salighet, förmanades var och en på det ömaste och allvarligaste, att icke försumma nådens tid och det goda tillfället, som gifvas i fastan att styrka sin tro och wederkväcka sin själ med sådana uppbyggeliga betraktelser, som uti passionspredikningarna föredrages. I annor händelse göra de sig själva största skada även därutinnan, att de komma sina lärare att göra deras ämbete med suckan.

§ 20 Församlingen tillspord, om något besvär vore att anföra emot prästerskapet svarade att man voro ganska nöjd med sin pastor, såsom den där med all trohet, flit och drift uträttar sitt ämbete, vars goda exempel även efterföljas av comministri vicarius.

§ 21 Biskopen måminte, att delinquenter måste väl under skrivas i christendomen och beredas till sann bot och bättring, innan de stå sin kyrkoplikt och varda absolverade.

§ 22 På tillfrågan berättas, att den unga klockaren Håkan icke särdeles flitigt informerar barnen, efter han får ringa skäl därför; att pastor låter barnen, som han delt i 4 klasser, komma till sig alla fredagar och aposteldagar, och taga läxor i catechesen, varvid han brukar så goda manar, att barnen finnes mycket hogade därtill, samt att föräldrarna merendels själva lära sina barn stava och läsa i bok.

Biskopen betygade sitt nöje Pastoris sorgfälliga omvårdnad även om barnen och deras wederbörliga

uppfostran, samt förehöll klockaren att han med behörig flit bör efterkomma den skyldighet, som kyrkolagen honom ålägger. Och när han det gör, så lærer församlingen nog besinna, att arbetaren är sin lön värd.

I övrigt tillstyrkte biskopen, att man skulle utse någon i var rote, som är skicklig och kan lära barnen enkannarligen att stava och läsa rätt innantill, vilken kommer under prästerskapets beprövande och inseende.

§ 23 Vad de sjukas vård och skötsel beträffar, så önskade pastor, att vederbörande ville tidigt säga till om socknebud, så att prästen ej motte komma för sent, som det tvenne gånger hänt i hans tid, och så mycket nöjaktigt är, icke heller oroas mitt i nätterna. I anledning härav förehöll biskopen vad kyrkolagens XVII kap § 3 dicterar, och vad svårt ansvar de hava för Gud, som vårdslösa sin sjukas nästas välfärd i så angeläget mål.

§ 24 Ingen krog hållas vid kyrkan, ej heller vet man av, att vidskepelse eller annat förargeligt väsende övas i församlingen.

§ 25 Vid kopparverket äro redan 45 personer, och förmodar man att antalet lærer växa immerfort. I anseende vartill på sockenstämman är projekterat, att bygga en läktare på södra väggen i kyrkan. Men som den skulle göra kyrkan både mör och oformelig, så prövades nu bättre vara att utbygga själva kyrkan på västra gaveln, endast för bruksfolkets skull och påstod församlingen, att denna utbyggnad därför måste ske på bruksherrarnas bekostnad. I medlertid vill församlingen icke vägra att släppa bruksfolket in i sina bänkar så vida der kan finnas rum.

Men efter kyrkogården som förut är otillräcklig i så motto bliver ännu mindre, så beslöts med enhälligt samtycke, att av klockarejorden, som utgör tre fjärdingsland, skall ett fjäringsland läggas till kyrkogården, varvid församlingen å ena sidan förbehöll sig att ej bliva betungad med västra kyrkomurens utflyttande, men åtog sig å andra sidan att giva klockaren och organisten årligen 8 ./. av varje matlag i ersättning, helst han utom bemälda klockarejord icke njuter för bägge sysslorna mer än 6 tunnor säd om året, varav den gamla klockaren och

organisten behåller hälften.

§ 26 Klagades att gravarna på kyrkogården icke göres nog djupa, varav en osund liklukt ofta kännas, icke utan kyrkofolkets stora olägenhet och fara för hälsan.

Biskopen påminde, att enligt kyrkolagens XVII Cap 8 § måste gravarna (fördelas i kyrkan) vara tre alnar djupa, samt väl igenkastas med mull, eller eljest väl tillslutas och övertäckas. Bryter någon häremot; böta till kyrkan två Cr kopparmynt, varpå sexmännarna skola hava flitig

tillsyn.

§ 27-34 avhandlas inkommet besvär Att föregående, uti samtliga ovan skrivna herrars och mäns närvaro, är justerat, vidkänt och samtyckt intygar å ämbetets vägnar

Petrus Filenius
Episcop Lincop

Håkan Andersson

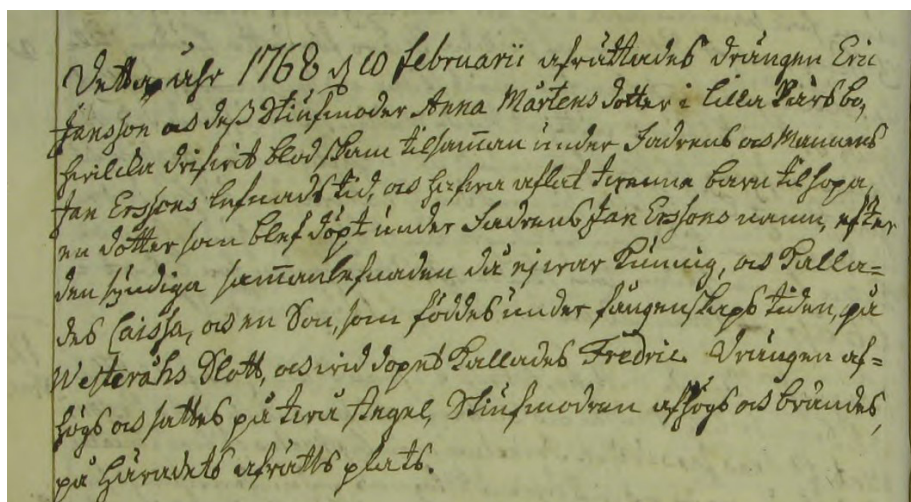
Huvudet kortare...

Från Sevalle död och begravningsbok, Västerås stift

Detta år 1768 d 10 februarii afbrättades drängen Eric Jansson och dess stiufter Anna Mårtensdotter i lilla Pärbo, hwilcka drifwit blodskam tilsamman under fadrens och mannens Jan Erssons lefnadstid, och hafwa aflat twenne barn tilhopa, en dotter som blef döpt under fadrens Jan Erssons namn, efter den syndiga sammanlefnaden då ej war kunnig, och kallades Caissa, och en son, som föddes under fångenskapstiden på Westeråhs Slott, och wid dopet kallades Fredric.

Drängen afhögs och sattes på två stegel, stiuftermodren afhögs och brändes på huvudets afbrättsplats.

Texten tolkad av: Rune Eyrman

Nya register i Släktdatas databas

Dokument	Län	Period	Registrerare	Poster
Forss D5	(O)	1690-1860	Martin Pehrson	9 753
Grinneröd F4	(O)	1895-1937	Bibbi Hallenberg	624
Grude D11	(P)	1895-1934	Anita Elg	184
Göteborgs Haga V6	(O)	1909-1919	Anita Elg	1 472
Göteborgs Oscar Fredrik V3	(O)	1899-1903	Gerd Rölander	1 457
Hov D11	(P)	1862-1894	Anita Elg	333
Håltå D12	(O)	1895-1917	Margaretha Olsson	350
Ljung F6	(O)	1895-1914	Carin Gustavsdotter	739
Landa V1	(N)	1683-1764	Ingrid Länestad	171
Norra Säm D11	(P)	1862-1894	Anita Elg	94
Skölvene D11	(P)	1862-1894	Anita Elg	249
Säve F1	(O)	1821-1856	Håkan Andersson	1 862
Säve F2	(O)	1857-1862	Håkan Andersson	300
Säve F12	(O)	1863-1873	Håkan Andersson	537
Säve F13	(O)	1874-1880	Håkan Andersson	337
Säve F3	(O)	1881-1894	Håkan Andersson	672
Säve F4	(O)	1895-1913	Håkan Andersson	701
Säve F5	(O)	1914-1920	Håkan Andersson	261
Säve D1	(O)	1840-1863	Håkan Andersson	904
Säve D12	(O)	1863-1873	Håkan Andersson	387
Säve D13	(O)	1874-1880	Håkan Andersson	247
Tanum, Kville, Bullaren, Vettes Häradsrätt B1	(O)	1722-1728	Håkan Andersson	163
-"- Häradsrätt B2	(O)	1723-1732	Håkan Andersson	89
-"- Häradsrätt B3	(O)	1720-1746	Håkan Andersson	31
-"- Häradsrätt B4	(O)	1737-1741	Håkan Andersson	109
-"- Häradsrätt B5	(O)	1742-1746	Håkan Andersson	64
-"- Häradsrätt B61	(O)	1747-1751	Håkan Andersson	49
-"- Häradsrätt B62	(O)	1751-1754	Håkan Andersson	61
-"- Häradsrätt B7	(O)	1755-1757	Håkan Andersson	128
-"- Häradsrätt B81	(O)	1758-1759	Håkan Andersson	96
-"- Häradsrätt B82	(O)	1759-1760	Håkan Andersson	85
-"- Häradsrätt B9	(O)	1761-1762	Håkan Andersson	167
-". Häradsrätt B10	(O)	1763-1769	Håkan Andersson	169
-"- Häradsrätt B11	(O)	1770-1772	Håkan Andersson	128
-"- Häradsrätt B12	(O)	1773-1773	Håkan Andersson	110
-"- Häradsrätt B13	(O)	1774-1775	Håkan Andersson	158
-"- Häradsrätt B14	(O)	1776-1778	Håkan Andersson	132
-"- Häradsrätt B15	(O)	1779-1780	Håkan Andersson	120
-"- Häradsrätt B16	(O)	1781-1782	Håkan Andersson	171
-"- Häradsrätt B17	(O)	1783-1783	Håkan Andersson	164

Tanum, Kville, Bullaren, Vettes Häradsrätt B18	(O)	1784-1785	Håkan Andersson	121
”- Häradsrätt B19	(O)	1786-1788	Håkan Andersson	138
”- Häradsrätt B20	(O)	1789-1789	Håkan Andersson	141
”- Häradsrätt B21	(O)	1790-1791	Håkan Andersson	179
”- Häradsrätt B22	(O)	1792-1793	Håkan Andersson	116
”- Häradsrätt B23	(O)	1794-1795	Håkan Andersson	154
”- Häradsrätt B24	(O)	1796-1796	Håkan Andersson	109
”- Häradsrätt B25	(O)	1797-1797	Håkan Andersson	99
”- Häradsrätt B26	(O)	1798-1799	Håkan Andersson	175
”- Häradsrätt B27	(O)	1800-1800	Håkan Andersson	129
”- Häradsrätt B28	(O)	1801-1802	Håkan Andersson	220
”- Häradsrätt B29	(O)	1803-1804	Håkan Andersson	181
”- Häradsrätt B30	(O)	1805-1806	Håkan Andersson	157
”- Häradsrätt B31	(O)	1807-1807	Håkan Andersson	79
”- Häradsrätt B32	(O)	1808-1808	Håkan Andersson	219
”- Häradsrätt B33	(O)	1809-1809	Håkan Andersson	277
”- Häradsrätt B34	(O)	1810-1810	Håkan Andersson	99
”- Häradsrätt B35	(O)	1811-1812	Håkan Andersson	190
”- Häradsrätt B36	(O)	1813-1815	Håkan Andersson	168
”- Häradsrätt B37	(O)	1816-1818	Håkan Andersson	177
”- Häradsrätt B38	(O)	1819-1819	Håkan Andersson	115
”- Häradsrätt B39	(O)	1820-1821	Håkan Andersson	145
”- Häradsrätt B40	(O)	1822-1823	Håkan Andersson	158
”- Häradsrätt B41	(O)	1824-1825	Håkan Andersson	187
”- Häradsrätt B42	(O)	1826-1829	Håkan Andersson	210
”- Häradsrätt B43	(O)	1830-1832	Håkan Andersson	156
Toftedal F3	(P)	1833-1852	Håkan Olsén	611
Toftedal F4	(P)	1823-1833	Håkan Olsén	280
Trollhättan F8	(P)	1923.09- 1930.09	Trollhättans Släktforskarför.	2 303
Trollhättan D6	(P)	1930-1934	Trollhättans Släktforskarför.	947
Ucklum F4	(O)	1881-1894	Rune Eyram	515
			Summa	32 583

Håkans notis

Sjömannen Axel Fredin Bengtsson, bosatt i No 4 Hafverdal i Harplinge socken avled 26/9 1900 och om honom står antecknat:

”Död genom drunkning vid försök att rädda nödställda sjömän å en vid Hafverdal strandad brigg”.

Harplinge FI:2 s.29

www.slaktdata.org

Släktforskning

- en fascinerande historia...

- Nyfotograferade kyrkoböcker från Sverige
- Dina förfäder är din egen historia
- Enkelt program
- Omkring 600.000 nya bilder varje månad
- Oslagbar kvalitet på färgbilderna
- Mycket mer än kyrkböcker
- Bouppteckningar, mantalslängder, domböcker ...

Priser från 75 kr för en vecka

Webb: www.arkivdigital.se

E-post: kundtjanst@arkivdigital.se

www.slaktdata.org

Trycksaker? Ring oss på telefon 031 - 690 555

Proline
Offset
tryckeri AB

www.prolinetryckeri.se

Brevpapper - Visitkort - Kuvert - Folders - Broschyrer - Blanketter - Etiketter - Nyhetsbrev.....

Fiskhamnsgatan 2 • SE-414 58 Göteborg